

Inatsisartunut ilaasortaq, Kaali Olsen, Inuit Ataqtigiit

Piareersarfiit pillugit § 37 naapertorlugu apequtitut akissuteqaat

Asasara Kaali Olsen

Piareersarfinni atualertartut amerlassusaat pillugu apequtit qujanaq. Matumuuna apequtit akissuteqarfigineqarput.

28-01-2013
Sags nr. 2013-079534
Dok. nr. 1111691

Postboks 1601
3900 Nuuk
Tlf. (+299) 34 50 00
Fax (+299) 32 56 00
E-mail: isiin@nanoq.gl
www.nanoq.gl

1 aamma 2 pillugit:

Piareersarfinni AEU aqutigalugu atualertartut naammassisartullu qanoq amerlatigaat taakkunanngalu qanoq amerlatigisut ilinniakkamut ingerlaqqittarpat?
Piareersarfinni meeqqat atuarfianni inaarutaasumik misilitsinnissaq (FA) siunertaralugu atualertartut naammassisartullu qanoq amerlatigippat taakkunanngalu qanoq amerlatigisut ilinniakkanut ingerlaqqittarpat?

AEU aqutigalugu atualertartut 2009-2011: Atualertussat aamma misilitsittussat nalunaarsimasut amerlassusaat

	2009	2010	2011
AEU-mi atualertussat	660	714	652
Misilitsinnissanut nalunaarsimasut	718	728	

AEU-mi atualertartut ukiut tamaasa 650-700 missaanik amerlassuseqartarput. Misilitsinnissamut nalunaartut amerlanerusut takuneqarsinnaavoq, pissutigalugu siusinnerusukkut AEU-mi atuartuusimasut misilitsinnissartik qinertarmassuk imaluunniit misilitsinnissanut amigaatigisaminnut misilitsinnissaminnut nalunaartarlutik. Karakterinut databaseq Inerisaaviup ataani inissisimasoq paasissutissanik aallerfiginiarneqarnera ajornartorsiuteqarmat, 2011 tamakkiisumik 2012-imullu paasissutissat ilaatinneqanngillat uani. Inerisaavik attavigineqarpoq ajornartorsiut aqqinniarlugu.

FA-mi atualertartut 2009-2011: FA-mik ingerlasut 2011/2012: FA-mut tigutittut

	01/07-31/12-2011	01/01-30/06-2012
FA-mi atualertussat	103	128

Illoqarfinni arfineq marlunni FA-mi atuartitsinissaq neqeroorutigineqartarpoq. Ukiup affai tamaasa atuartut 100-it missaaniittut FA-mi aallartinnissamut tiguneqartarput. 2012-mut kisitsisit qaffasinnerupput, suliffissaaleqisunut immikkut ittumik suliniuteqarnissamut atallillugu immikkut ittumik atuartitsisoqarsimammat.

Piareersarfinni ilitsersuisartut AEU-mi imaluunniit FA-mi atuartunut ilitsersuisarput aammalu atuartunut ataasiakkaanut tamaginnut iliuuseqarnissamut pilersaarusiortoqartarpoq.

Ilinniarnermik ingerlaqqillutik aallartittartut qanoq amerlatiginersut maannakkorpiaq ilisimaneqanngilaq. Ilaatigut qarasaasiakkut nalunaarsueriaatsip IT-reg-ip Piareersarfinni atuartut ulluinnarni nalunaarsorneqarnerannut periaatsit atorneqartup ineriartortinneqarneranut atorneqaleriartorneranullu atatillugu, malinnaasarnerup pitsaanerulernissaa sulissutigineqarpoq. Periaaseq inerisarneqartuaannartussaavoq aammalu periaatsimi kingullertigut suliniutaasoq tassaavoq ilaatigut ilinniarnertuunngorniarfimmil ilinniarnissanut qinnuteqartarnernut periaatsit digitalinngorsarneqarnerat.

3 pillugu: Piareersarfinni qaffassarsimasut allat piareersarfereernermik kingorna qanoq suliffeqarnikkut ilinniagaqarnikkulluunniit ingerlaqqittarpat?

Piareersarfiit ilai ikittut atuagarsornerunngitsunik neqerooruteqarput, taakkualu taaneqartarput sannavinni suliniutit imaluunniit Piorsaaviit.

Piginnaanngorsaalluni atuartitsinerit taakkua piariaqartitsineq malillugu pilersinneqartarput, tassani najukkani pisariaqartitsinerit piusut naammassiniarlugit, kisiannili aamma inuusuttut atuagarsorlutik atuarnissamut piareersimanngitsut tigusiinnaajumallugit, aqutsisut sulisut peqatigalugit neqeroorutinik suliaqartarlutik.

Taamatuttaaq inuusuttunut atuagarsornatik atuartunut ilitsersuisoqartarpoq, tassani iliuuseqarnissamut pilersaarusiortoqartarluni. Taakkunannga qanoq amerlatigisut sulilersimanersut imaluunniit ilinniarnermik aallartitsisimanersut maannakkorpiaq ilisimaneqanngilaq.

4 pillugu: Nunaqarfinni Piareersarfiit suleqatigalugit suliniutini soorlu Itillimi ingerlanneqarsimasuni qassit aallartissimappat, qassit naammassisimappat qassillu ilinniagaqalersimappat allatulluunniit angusanik qaffassaaniarlutik ingerlaqqissimappat?

Nunaqarfinnut suliniut (maannakkut taaguuteqalersimasoq NUIKI – Nunaqarfinni ilinniartitsinerimik kivitsineq) piffissami 2010-miit 2011-imut Itillimi misileraalluni suliniutit ingerlanneqarpoq, tulliullugulu 2011-imiit 2012-imut Niaqornaarsunni suliniummik sulil allamik ingerlatsisoqarluni.

2012-ip aallartinnerani Villum Fonden aalajangerpoq, piffissami 2012-imiit 2017-imut suliniummut 15,6 mio.-init missaannik tapersiiniarluni. Taamaalluni piffissami 2012-imiit 2013-imut Tasiusami (Upernaviup eqqaani), Attumi aammalu sulil allamik Niaqornaarsunni ukiup suilliup kingorna qinnuteqartorpasuummata, NUIKI-mi atuartitsineq ingerlanneqarpoq.

Itillimi atuartitsinermit siullermit misillitakkat takutippaat, ukiumi ataatsimi piginnaanngorsaanerup kingorna aammalu suliniummi nunaqarfimmiut tamaasa peqataatinniarlugit annertoorsuarmik suliniuteqareernermi, peqataasut AEU-mi soraarummeersinnaasimasut angusisimasullu.

Taamaalluni Itillimi atuartunit aallartittunit 15-iniit 12-it AEU-mi soraarummeernermi angusillutik naammassipput.

Niaqornaarsunni atuartunut tunngatillugu paasissutissat akissuteqarnissamut killissaliussa qioqqullugu pissarsiariniarneqarsinnaasimangillat.

5 pillugu: Piareersarfinni aallartittartunut sanilliullugu ilinniagaqarnermut ingerlaqqittartut amerlassusaat pillugu Naalakkersuisut qanoq naliliippat?

Naalakkersuisut naliliipput Piareersarfinni atualertartut aammalu ilinniagaqarnissamut ingerlaqqittartut amerlassusaat neriulluarnartuusoq. Taakkua inuussutissarsiutinut ilinniartitaanernut ilinniartitaanernullu allanut, periarfissaqarfigisarinngikkaluakkaminnut periarfissaqalertarput.

Taamaattorli sulilluni sungiusarfissanik amigaateqarneq aammalu atuarfimmi sulilluni sungiusarfissaqannginneq pissutaallutik akimmiffiusut annertooujussuupput. Taamaattumik atuartut Piareersarfinni atuarnerminnik naammassisartut amerlanersaat, sulilluni sungiusarnertalimmik ilinniarnermik ingerlatsinissamik ingerlaqqikkusuttut annertooujussuarnik unammilligassaqalertarput.

6 pillugu: Naalakkersuisut Piareersarfiit pillugit siunissami nutaanik taasarialinnik pilersaaruteqarpat?

Siunissami Piareersarfinni suliniuteqarnissamut tunngatillugu Naalakkersuisut suliniutissaat nutaat suliarineqaleruttarput. Tassani ilaatigut Piareersarfinnut ingerlatsinissamut tapiissuteqartarnermut naatsorsueriaaseq nutaaq pineqarpoq. Piareersaalluni suliaqarneq ingerlavoq, tassani 2013-imi ukiuunerata upernaallu ingerlaneranni kommunini Piareersarfinnut aningaasaliissutinut tunngatillugu nutaamik naatsorsueriaaseqalernissaq agguasseriaaseqalernissarlu sulissutigineqarluni. Tassani siunertaavoq Piareersarfinni pisariaqartitsinerpaani suliaqarnerup uumarissarneqarnissaa, ilanngullugit Piareersarfiit AEU-mi imaluunniit FA-mi atuartitsinissanut tiguneqarnissamut amerlasuunik utaqqisoqartut. Suliaqarnissamut nutaamut tassunga kommunit neriulluarnertik, aammalu allannguuteqartitsisoqassappat missingersuutiminnik naleqqussaannissamut soqutiginninnertik ersersippaat. Maannakkorpiaq kommunit aamma KANUKOKA suliaqarnermut aallartinneqartumut peqataatinneqarput.

Inuussutissarsiornermut Suliffeqarnermullu Naalakkersuisoqarfik Naalakkersuisut 15-18-inut ukiulinnut ilinniarnermik imaluunniit inuussutissarsiornermik ingerlatsinngitsunut immikkut ittumik suliniuteqarnerannut peqataavoq. Kommunini tamaginni suliniutit Timi Asimi-mut assigusut sisamat ingerlanneqarnissaannut immikkut ittumik suliniuteqarnissamut aningaasaliisoqarpoq, taamatuttaarlu aamma nunaqarfinni 15-29-inut ukiulinnik minnerpaamik qulinik innuttaqartuni, nunaqarfinni ikaarsaarnermi ilitersuinissamut aningaasaliisoqarpoq, tassani Piareersarfinni ilitersuisartut orngullutik ilitersuineranut suliaqariartorlutik nunaqarfinnut angalasinnaallutik.

Kiisalu ilinniartitaanermut Naalakkersuisoqarfiup Inuussutissarsiornermut Suliffeqarnermullu Naalakkersuisoqarfik suleqatigalugu ilitersuisarneq pillugu inatsisissamut nutaamut missingiut inaarsaleruttorpaa. Inatsisip taassuma atuutilernerani meeqqat atuarfiata, Piareersarfiit aamma ilinniartitaanermut sullissiviit ilitersuineranut tunngatillugu inissisimanerannut tunngatillugu arlalinnik allannguuteqartitsisoqassaaq. Taamaattorli suliniutit taakkua ilanngunneqarsinnaasimangillat, pissutigalugu suleqataasunut attuumassuteqartunut tusarniaaneq ingerlanneqaaqartussaammat.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga